

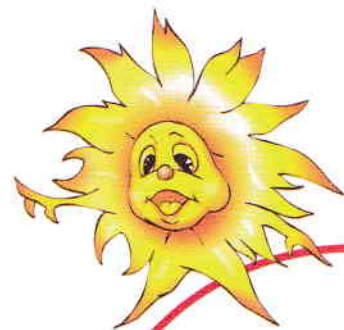
Olga Pîrîială

EDUCAȚIE CIVICĂ

MANUAL PENTRU CLASA A III-A SEMESTRUL I

Manualul (48 de pagini) a fost elaborat în conformitate cu Programă școlară
pentru disciplina **Educație civică – Clasa a III-a**,
aprobată prin OMEN Nr. 5003/02.12.2014

Numărul de telefon european de asistență pentru copii: **116.111**

Siguranța copiilor pe Internet

031.80.80.000
www.helpline.sigur.info

DOMENII	UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE/CONȚINUTURI	PAG.	COMPETENȚE GENERALE ȘI SPECIFICE
A. PERSOANA	<ul style="list-style-type: none"> • Dragul meu școlar din clasa a III-a • Eu, tu, noi, ceilalți – evaluare inițială I. NOȚIUNEA DE PERSOANĂ <ol style="list-style-type: none"> 1. Ce înseamnă să fim persoane? 2. Persoana mea 3. Persoana lui/ei <p>* <i>Proiect: Circulăm și ne purtăm responsabil pe stradă</i></p> <p>Recapitulare: Când se naște un copil</p> <p>Evaluare sumativă</p>	<p>4</p> <p>6</p> <p>8</p> <p>10</p> <p>12</p> <p>14</p> <p>16</p> <p>18</p>	<p>1. Aplicarea unor norme de conduită în viața cotidiană</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Explorarea calității de persoană pe care o are orice om 1.2. Identificarea unor trăsături morale definitorii ale persoanei 1.3. Explorarea grupurilor mici și a regulilor grupului <p>2. Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Recunoașterea unor atitudini în raport cu lucrurile, plantele și animalele 2.3. Explorarea unor relații existente în cadrul grupului <p>3. Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Relaționarea pozitivă, în grupuri mici, pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru *3.3. Participarea la proiecte simple cu conținut moral-civic, în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale
	II. TRĂSĂTURI MORALE ALE PERSOANEI <ol style="list-style-type: none"> 1. Bunătatea și răutatea 2. Respectul și lipsa de respect 3. Sinceritatea și minciuna 4. Curajul, frica, lașitatea 5. Modestia și lipsa de modestie 6. Încrederea și lipsa de încredere <p>* <i>Proiect: Tradiții și obiceiuri de iarnă</i></p> <p>Recapitulare: Curcubeul schimbării</p> <p>Evaluare sumativă</p>	<p>20</p> <p>22</p> <p>24</p> <p>26</p> <p>28</p> <p>30</p> <p>32</p> <p>34</p> <p>35</p>	<p>1. Aplicarea unor norme de conduită în viața cotidiană</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Explorarea calității de persoană pe care o are orice om 1.2. Identificarea unor trăsături morale definitorii ale persoanei 1.3. Explorarea grupurilor mici și a regulilor grupului <p>2. Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Recunoașterea unor atitudini în raport cu lucrurile, plantele și animalele 2.3. Explorarea unor relații existente în cadrul grupului <p>3. Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Relaționarea pozitivă, în grupuri mici, pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru *3.3. Participarea la proiecte simple cu conținut moral-civic, în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale
B. RAPORTURILE NOASTRE CU LUCRURILE ȘI FIINȚELE	III. RAPORTURILE NOASTRE CU LUCRURILE <ol style="list-style-type: none"> 1. Ce sunt lucrurile? 2. Nevoia de lucruri 3. Lucruri care ne exprimă 4. Proprietatea și atitudinea față de lucruri <p>Recapitulare: Noi și lucrurile</p> <p>Evaluare sumativă</p> <ul style="list-style-type: none"> • DICTIONAR • LECTURI LITERARE SUPLIMENTARE 	<p>36</p> <p>38</p> <p>40</p> <p>42</p> <p>44</p> <p>46</p> <p>47</p> <p>48</p>	<p>1. Aplicarea unor norme de conduită în viața cotidiană</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Explorarea calității de persoană pe care o are orice om 1.2. Identificarea unor trăsături morale definitorii ale persoanei 1.3. Explorarea grupurilor mici și a regulilor grupului <p>2. Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Recunoașterea unor atitudini în raport cu lucrurile, plantele și animalele 2.2. Manifestarea unor atitudini pozitive în raport cu lucrurile, plantele și animalele <p>3. Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Relaționarea pozitivă, în grupuri mici, pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru

Dragă școlară din clasa a III-a,

Te însoțesc de dimineață
Cu-a toamnei veselă povață
Și înfloresc a doua oară
Chiar dacă afară nu e primăvară!

Florile mele au ceva special,
Căci au petale de... MANUAL
Și-n orice anotimp rosti-vor bucuros:
„COPILUL INIMOS E CA UN POM FRUMOS!”

Florile mele sunt fermecate.
Îți vor vorbi despre BUNĂTATE
Despre RESPECT, SINCERITATE,
Despre CURAJ și MODESTIE,
Despre ÎNCREDERE, PRIETENIE,
LUCRURI, ANIMALE ori PLANTE,
PERSOANE și GRUPURI la care suntem parte,
Ca împreună cu FAPTA și CUVÂNTUL
SĂ FACEM SĂ CÂNTE PĂMÂNTUL!

BINE AȚI VENIT!

– Bună! Am avut
o vacanță minunată!
Câte peripeții!

– Bună! Și eu
am avut o vacanță
frumoasă!

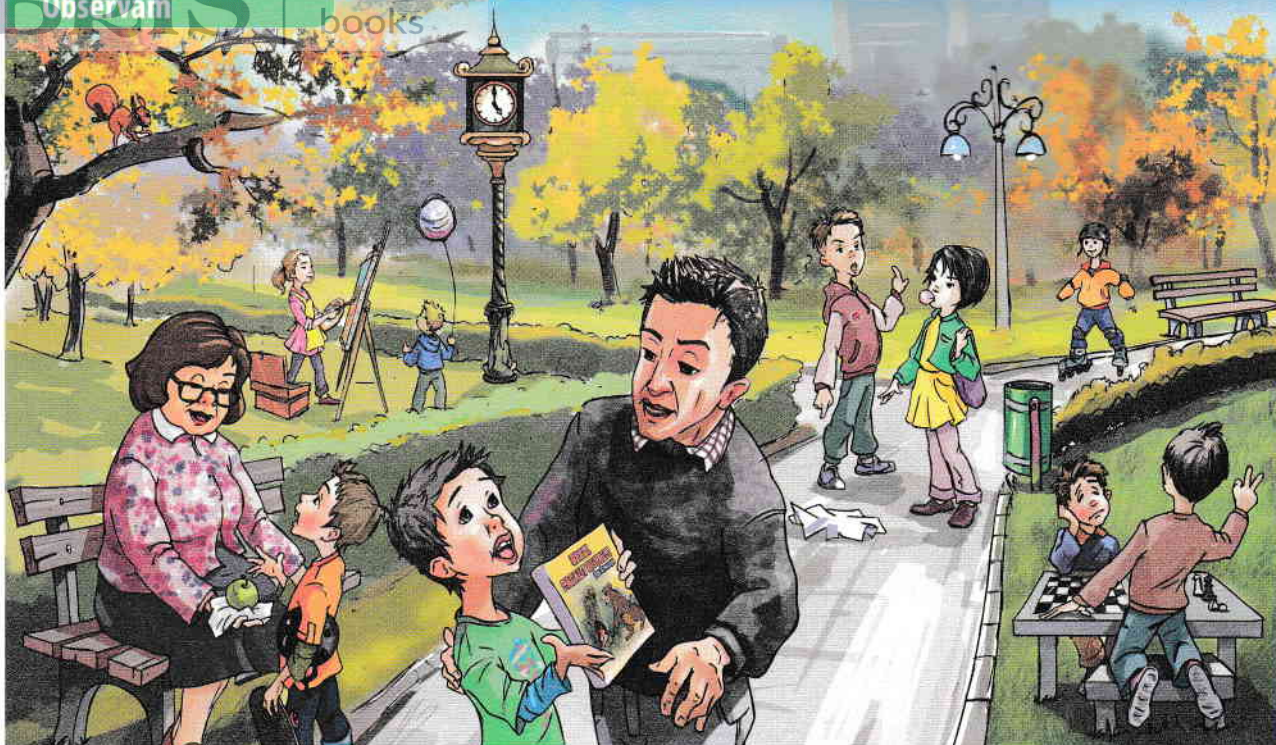
– Bine ați venit,
copii! Vă doresc succes
în noul an școlar!

– Bună ziua, copii!
Ce părere aveți
despre manualul de
educație civică?

– E frumos!

Observăm și răspundem la întrebări

- Ce observăm în imaginile date?
- Unde se află copiii?
- În ce anotimp se desfășoară activitățile?
- Ce le urează directorul școlii?
- Ce îi întreabă doamna profesoară pe elevi?

1. Numește corpurile vii ilustrate în imagine.
2. Stabilește asemănări și deosebiri între două ființe, la alegere.
3. Identifică emoții ale copiilor aflați în parc.
4. Scrie cuvinte cu sens asemănător cuvintelor date.

bucurie

tristețe

frică

furie

5. Subliniază obiectele interzise copiilor în cadrul jocului: *chibrituri, substanțe inflamabile, baloane, petarde.*
- Menționează pericole la care se expun copiii folosindu-le.

Activitate în perechi

- Identificați o situație de încălcare a regulilor de protejare a mediului înconjurător.
- Alcătuiți o listă cu reguli de protejare a mediului.
- Explicați necesitatea respectării acestora.

Activitate în echipe

Formați trei echipe.

- Identificați o regulă de igienă a alimentației ilustrată în imaginea de mai sus.
- Exemplificați reguli de igienă personală, igiena locuinței și a sălii de clasă ce trebuie respectate pentru a preveni bolile.
- Precizați ora la care copiii se află în parc. Alcătuiți programul zilnic al școlarului, menționând orele desfășurării activităților propuse.

Păreră ta contează!

- Te afli în parc. Faci cunoștință cu un copil pe care nu îl cunoști. Cum procedezi în această situație?

Cine sunt eu?

- Ce atitudine ai față de un coleg furios?

- Îl ignori.
- Îl cerți.
- Încerci să îl ajuți.

Activitate în perechi

- Folosind deșeuri de hârtie, realizați un afiș cu tema: „Nu poluări!”

Portofoliu de grup

- *Autoportret.* Desenează-ți chipul. Descrie-te folosind cel puțin trei trăsături fizice.
- Precizează o însușire deosebită ce te face unic, diferit de ceilalți.

1. Precizează criteriile prin care se deosebesc ființele din imaginile de mai jos.

FB – patru situații

B – trei situații

S – două situații

2. Marchează cu X situațiile de comunicare ce implică ascultarea activă.

FB – trei situații

B – două situații

S – o situație

3. Colorează caseta din dreptul comportamentului pe care îl consideri adecvat.

FB – trei situații

B – două situații

S – o situație

4. Indică, prin corespondență, cuvântul care denumește emoția potrivită fiecărui personaj din imagine.

TRISTEȚE

FB – trei situații

BUCURIE

B – două situații

FURIE

S – o situație

FRICĂ

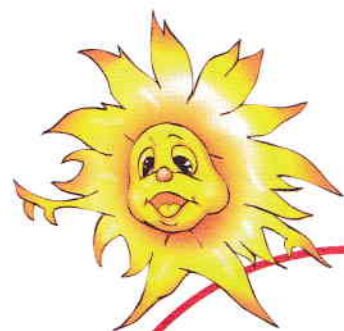
Olga Pîrîială

EDUCAȚIE CIVICĂ

MANUAL PENTRU CLASA A III-A
SEMESTRUL al II-lea

Manualul (48 de pagini) a fost elaborat în conformitate cu Programa școlară
pentru disciplina **Educație civică – Clasa a III-a**,
aprobată prin OMEN Nr. 5003/02.12.2014

Numărul de telefon european de asistență pentru copii: **116.111**

Siguranța copiilor pe Internet

031.80.80.000
www.helpline.sigur.info

DOMENII	UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE/CONȚINUTURI	PAG.	COMPETENȚE GENERALE ȘI SPECIFICE
B. RAPORTURILE NOASTRE CU LUCRURILE ȘI FIINȚELE	IV. RAPORTURILE NOASTRE CU ANIMALELE ȘI PLANTELE 1. Noi și celelalte viețuitoare 2. Ce sunt animalele și plantele? 3. Nevoia de plante și animale 4. Atitudini față de plante și animale <i>*Proiect: Școala mea verde</i> Recapitulare: Minunata lume a plantelor și animalelor Evaluare sumativă Lectură suplimentară: <i>Semnul de iarbă</i> , de Silvia Kerim	4 6 8 10 12 14 16 18	1. Aplicarea unor norme de conduită în viața cotidiană 1.1. Explorarea calității de persoană pe care o are orice om 1.2. Identificarea unor trăsături morale definitorii ale persoanei 1.3. Explorarea grupurilor mici și a regulilor grupului 2. Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut 2.1. Recunoașterea unor atitudini în raport cu lucrurile, plantele și animalele 2.2. Manifestarea unor atitudini pozitive în raport cu lucrurile, plantele și animalele 2.3. Explorarea unor relații existente în cadrul grupului 3. Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate 3.1. Relaționarea pozitivă, în grupuri mici, pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru 3.2. Participarea la acțiuni în grupuri mici, prin asumarea de drepturi și îndatoriri *3.3. Participarea la proiecte simple cu conținut moral-civic, în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale
	V. RAPORTURILE NOASTRE CU CEIALȚI OAMENI 1. Grupurile din care facem parte 2. Familia 3. Grupul de prieteni 4. Grupul de joacă 5. Grupul de învățare 6. Reguli ale grupului 7. Drepturi și îndatoriri în cadrul grupului <i>* Proiect: Măinile mici fac fapte mari</i> Recapitulare: Împreună suntem mai puternici Evaluare sumativă Lectură suplimentară: <i>Cât durează o călătorie pe jos în jurul lumii?</i> , de Rosie Swale-Pope Recapitulare finală: Părerea și atitudinea ta contează! Evaluare finală/Autoevaluare DICȚIONAR LECTURI LITERARE SUPLIMENTARE	20 22 24 26 28 30 32 34 36 38 40 42 45 47 48	1. Aplicarea unor norme de conduită în viața cotidiană 1.1. Explorarea calității de persoană pe care o are orice om 1.2. Identificarea unor trăsături morale definitorii ale persoanei 1.3. Explorarea grupurilor mici și a regulilor grupului 2. Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut 2.1. Recunoașterea unor atitudini în raport cu lucrurile, plantele și animalele 2.2. Manifestarea unor atitudini pozitive în raport cu lucrurile, plantele și animalele 2.3. Explorarea unor relații existente în cadrul grupului 3. Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate 3.1. Relaționarea pozitivă, în grupuri mici, pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru 3.2. Participarea la acțiuni în grupuri mici, prin asumarea de drepturi și îndatoriri și *3.3. Participarea la proiecte simple cu conținut moral-civic, în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale

În clasa a III-a,
săptămânal, organizăm
o prezentare de carte.

Citește textul.

Fram, ursul polar
(fragment)

Cezar Petrescu

Viscolul clădea troiene peste dâșii.

Și înghețul îi cuprindea încetul cu încetul.

– Egon, tu mai simți mâinile?

– Nu le mai simt, Otto. Nici mâinile, nici picioarele.

Erau doi prieteni buni și vechi cei doi vânători de urși albi.

Păgubiseră arme, **muniții**, hrană, carnetul cu însemnări, două blăni de urs de toată frumusețea, săniile. Mai întristați erau de **soarta** câinilor. Fuseseră tovarăși credincioși, ascultători, **bravi**, deprinși cu viața în zăpezi și pe ghețuri. Trecuseră de multe ori prin **primejdii** grele împreună. I-au pierdut, iar moartea lor strecura mâhnire în suflet.

O clipă **urgie** s-a potolit. Era prea târziu. Istoviți de foame, sleiți de ger, nu se mai puteau clinti din culcușul lor de zăpadă.

Atunci înaintea ochilor se ivi o **arătare**.

Un urs alb. Dar în loc să se apropie ca toți urșii albi, în patru labe, ursul acesta înainta în salturi, în tumbe, salutând, răsucindu-se în pași de vals, lipind călcâiele, defilând.

Egon, vânătorul, închise ochii.

Știa acum, fără îndoială, s-a apropiat clipa morții.

Dar un bot cald, o răsuflare fierbinte, îi atinse obrazul.

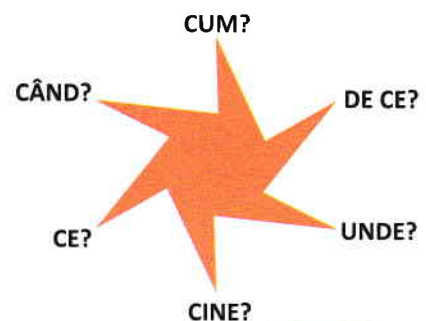
Era...

Activitate în perechi

- Explicați, cu ajutorul dicționarului, cuvintele subliniate.
- Alcătuiți enunțuri cu ajutorul acestor cuvinte.

Activitate în echipă

- Scrieți, pe fișe, întrebări în legătură cu întâmplările prezentate, pornind de la cuvintele date în explozia stelară alăturată.

1. Completează enunțurile de mai jos:

Fram era un ...
 Otto și Egon erau ...
 Viscolul clădea ...
 Cei doi prieteni erau în ...
 ... s-a apropiat de vânătorii de urși albi.
 Ursul este un animal ...

2. Citește cartea *Fram, ursul polar*, de Cezar Petrescu.

- Povestește întâmplări din viața ursului polar și a celor doi vânători de urși albi.
- Exprimați-vă părerea despre comportamentul personajului îndrăgit de copii, Fram, ursul polar.
- Dați exemple de animale domestice și animale sălbatice din țara noastră, dar și din alte zone ale lumii.

3. Numește personaje – animale îndrăgite din „File de poveste“.

M-ați văzut, copii, vreodată
 C-o găină de furat?
 Uite, sacu-i gol acum...
 De trei zile n-am mâncat!
 (...)

Cu doi bani găsiți în pungă
 Și cu ce-am agonisit,
 Strig de zor să m-auziți
 În ograda moșului: poftiți!
 (...)

Mergi sănătoasă, mămucă,
 Ușa o vom încuia
 Și cumiți te-om aștepta.
 (...)

Nu cred c-ați văzut vreodată,
 Cât în lume ați umblat,
 Un ... isteț ca mine
 Și cu cizme încălțat!
 (...)

Activitate în perechi

- Recunoașteți lectura și autorul.
- Identificați trăsături morale sugerate de către fiecare personaj.

Activitate în echipă

- Prezentați o legendă despre o pasăre îndrăgită din volumul *Legende despre păsări*, de Simeon Florea Marian.
- Ilustrați legenda prezentată.

4. Animale și plante ca simbol – Cine sunt eu?

- Despre mine s-a dus vestea-n lumea toată cum c-aș fi o mare șireată!...

Însă pe nimeni nu nedreptățesc, pe nimeni nu învinuiesc, tuturor le vorbesc frățeste, doar... nepricepuții ajung de poveste! (...)

5. Muzică și mișcare

- Interpretați cântecul *Vulpea și găscă*, din folclorul copiilor.

6. Completați enunțurile:

Vulpea simbolizează ...
 Trifoiul cu patru foi simbolizează ...
 Albina simbolizează ...
 Stema țării simbolizează ...

Dați exemple de plante și animale-simbol.

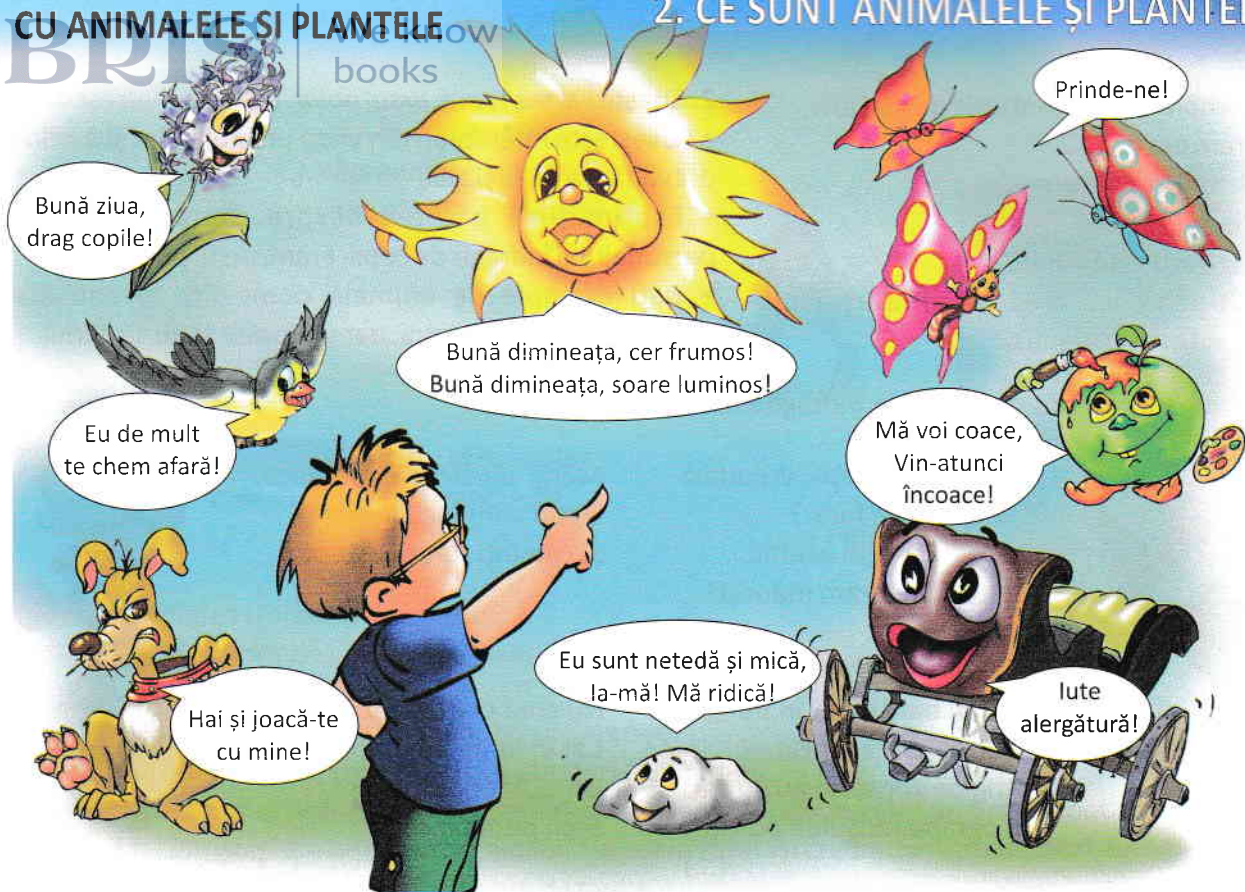
Alege un simbol potrivit:

- clasei
- familiei
- ție.

Portofoliu de grup

- Realizați fișe cu plante și animale îndrăgite. Transcrieți cântece din folclorul pentru copii corespunzătoare imaginilor selectate.

- Identificați plantele și animalele din imagine.
- *Plantele și animalele sunt persoane.* Combateți afirmația folosind cel puțin două argumente.

Citim

Jucăriile celui cuminte

George Coșbuc

Un copil, când jocu-i place,
Toată lumea joc îi face;
Iar el toate le pricepe
Și cu ele-un joc începe.
Zice tufa de zambile:
– Bună ziua, drag copile!
Floarea zice: „– Oprește-ți pașii!”
– Prinde-ne! zic fluturașii.

– Eu sunt netedă și mică,
la-mă! zice-o pietricică.
Cântă rândunica iară:
– Eu de mult te chem pe-afară!
Cățelușul și el vine:
– Hai și joacă-te cu mine!
Vrăbii zboară pe tot locul:
– Vezi, așa e vesel jocul!

Patru roți de la trăsură
Strigă: „– Iute alergătură!”
Vântul zice: „– Așa mi-e placul!”
Să-ndoiesc de vârf copacul!
Mărul zice:
– Mă voi coace,
Vin-atunci pe fugă-ncoace!
Toate așa cu drag îl cheamă
Și el vesel ia de seamă...

Descoperim

1. Selectează cuvintele care denumesc:
 - animale
 - plante
2. Numiți plante și animale cunoscute de voi.
3. Descrie planta și animalul preferat.
Motivează alegerea făcută.
4. Enumeră patru motive pentru care plantele și animalele nu pot fi persoane. Alcătuește enunțuri.

Activitate în perechi

Comentați art. 29 din Convenția cu privire la drepturile copilului: „Educația copilului trebuie să urmărească formarea acestuia în spirit de respect față de mediul natural”.

Plantele și animalele sunt viețuitoare.

Spre deosebire de oameni, acestea nu sunt persoane deoarece nu gândesc, nu muncesc, nu pot vorbi articulat, comunica, acționa etc.

Unele plante și animale cresc în sălbăcie, altele sunt domestice, ocrotite de om.

Plantele și animalele pe cale de dispariție sunt ocrotite prin lege.

Plantele, animalele și oamenii fac parte din mediul înconjurător.

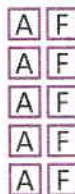
Exersăm

1. Identifică plantele și animalele din imagini.

2. Adevărat A sau F fals?

- Lupul este numit „sanitarul pădurii“.
- Ciocănitorea este „doctorul copacilor“.
- Câinele este un prieten de nădejde al omului.
- Ghiocelul simbolizează gingășia.
- Porumbelul simbolizează pacea.

Activitate în perechi

- Formați grupuri de câte 3-4 elevi.
- Explicați expresiile date și ilustrați-le:
 - „A umbla cu cioara vopsită“; „Roșu ca racul“;
 - „Cu o floare nu se face primăvară“; „Plânge cu lacrimi de crocodil“
- Recunoașteți trăsăturile negative ale persoanei, sugerate de expresiile date.

Aplicăm. Ne verificăm

ATELIER – ACTIVITATE ÎN ECHIPE – SĂ OCROTIM PLANTELE ȘI ANIMALELE!

- Formați trei echipe.
- Dați exemple de atitudini pozitive față de plante și animale, povestind întâmplări reale sau imaginare.
- Realizați, la alegere, un dialog, un desen, o compunere sau o schemă prin care să apreciați cum credeți că le-ar plăcea animalelor și plantelor să se comporte oamenii cu ele.

Păreră ta contează!

Școala mea verde

- Propune activități de îngrijire a spațiilor verzi din școală sau a colțului verde al clasei.

JOC de ROL

Pantomimă

- Dacă aș fi un animal... aș fi...
 - Dacă aș fi o plantă... aș fi...
- Un elev mimează, un alt elev ghicește alegerea făcută.

ART-telier

- Modelează din plastilină un animal protejat care trăiește în Parcul Național Retezat.
- Desenează plante medicinale cunoscute de tine.
- Ajută-le să se prezinte.

Vreau să știu!

Prezentați curiozități din lumea plantelor și animalelor.

Portofoliu de grup

Realizați o planșă cu plante și animale din:

- zona de munte;
- zona de câmpie.